

รายงาน

เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR

ประจำสัปดาห์

Weekly Epidemiological Surveillance Report

สำนักงานโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

ISSN 0859-547X

http://epid.moph.go.th/home_menu_20001.html

ปีที่ ๓๕ : ฉบับที่ ๒๘ : ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗

Volume 35 : Number 28 : July 16, 2004

สัปดาห์ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	54	53	49	58	60	58	68	58	64	70	65	60	57	63	59	64	59	57	63	67	59	60	60	60	64	67

สัปดาห์ที่	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	64	57																								

สัปดาห์ที่ 28 ระหว่างวันที่ 4 – 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2547

จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

สัปดาห์ที่ 28 ส่งทันเวลา 57 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 75

สรุปมาตรการป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในคน

กรมควบคุมโรค

กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มมาตรการ	ภาวะปกติ	ภาวะที่พบการตายของสัตว์ปีกผิดปกติ (ไม่ต้องรอผลทางห้องปฏิบัติการ)
1. บริหารจัดการ	- ให้มีและซักซ้อมทีม Surveillance and rapid response team - เตรียมระบบสนับสนุนให้พร้อม	- ร่วมคณะกรรมการของจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน - ประสานข้อมูลการดำเนินงานร่วมกับหน่วยอื่นๆ โดยเฉพาะปศุสัตว์ รายวัน
2. สุขศึกษา	ให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคแก่ประชาชนทั่วไปล่วงหน้า	เพิ่มการให้สุขศึกษาเชิงรุกในหมู่บ้านที่มีการระบาดและหมู่บ้านใกล้เคียง
3. การเฝ้าระวังสอบสวนโรค	ค้นหาผู้ป่วยในกลุ่มประชากรที่มาโรงพยาบาลด้วยโรคปอดบวมหรือไข้หวัดรุนแรง	ค้นหาเพิ่มเติมในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์และชาวบ้านในพื้นที่ที่มีการระบาดติดต่อกัน 14 วันหลังมีการทำลายสัตว์ปีก

สารบัญ

◆ สรุปมาตรการป้องกันควบคุมโรคไข้หวัดนกในคน	485
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 28 ระหว่างวันที่ 4 - 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2547	489
◆ สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ประเทศไทย พ.ศ. 2547 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 กรกฎาคม 2547)	490
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วน สัปดาห์ที่ 28 ระหว่างวันที่ 4 - 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2547	493

กลุ่มมาตรการ	ภาวะปกติ	ภาวะที่พบการตายของสัตว์ปีกผิดปกติ (ไม่ต้องรอผลทางห้องปฏิบัติการ)
3. การเฝ้าระวังสอบสวนโรค (ต่อ)	รายงานผู้ป่วยที่สงสัยเมื่อพบ	รายงานจำนวนผู้ป่วยเป็นรายวัน หากไม่มีให้รายงานว่าไม่พบ (Zero report) ติดต่อกัน 14 วัน หลังการทำลายสัตว์ปีก
4. การรักษาดูแลผู้ป่วย	- เตรียมความพร้อมเรื่องการตรวจคัดกรองยาและสถานที่ - ให้การรักษาตามมาตรฐานที่กำหนด	- เมื่อสงสัยให้การรักษาตามมาตรฐานที่กำหนด - เพิ่มความเข้มเรื่องระบบคัดกรอง และการติดตามบุคลากรที่ดูแลผู้ป่วยให้ครบ 7 วันหลังจำหน่ายผู้ป่วยที่สงสัย
5. การป้องกันผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำลายสัตว์	จัดเตรียมเอกสารและสื่อการอบรม	ประสานปศุสัตว์ขอทะเบียนรายชื่อผู้มีหน้าที่ทำลายสัตว์ และติดตามอาการผิดปกติ ทุกวัน ติดต่อกันให้ครบ 7 วัน

ความสำคัญ

- องค์การอนามัยโลกและนักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของไข้หวัดนก มีความเห็นตรงกันว่า การระบาดที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียเมื่อต้นปี 2547 นี้ จะไม่สามารถกวาดล้างให้หมดไปได้ และมีโอกาสเกิดการระบาดซ้ำได้ตลอดเวลา
- ทุกครั้งที่มีการระบาดในสัตว์ปีกจะทำให้เกิดการป่วยในคน โดยล่าสุดในประเทศไทยมีการป่วยที่ยืนยัน 12 ราย และเสียชีวิต 8 ราย
- การป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในคนจึงอยู่ที่การเฝ้าระวังสอบสวนโรค การให้สุขศึกษาแก่ประชาชน การตรวจวินิจฉัยรักษา การป้องกันในกลุ่มเสี่ยง เช่น ผู้เกี่ยวข้องกับการทำลายสัตว์ปีกที่ป่วย และการบริหารจัดการ

มาตรการที่สำคัญ 5 ด้าน

I. ด้านการสั่งการและกำกับดูแล

- ควรมีคำสั่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วยผู้รับผิดชอบจาก กระทรวงเกษตร กระทรวงสาธารณสุข และส่วนอื่น ๆ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร
- ให้มี Surveillance and Rapid Response Team (SRRT) และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติการฉุกเฉินได้ตลอด 24 ชั่วโมง ในเรื่องการรับแจ้งเหตุที่สงสัยว่าสัตว์ติดเชื้อ การสอบสวนผู้ป่วยที่สงสัยว่าติดเชื้อไข้หวัดนก การให้คำแนะนำในการวินิจฉัย และดูแลผู้ป่วยที่สงสัย
- จัดเตรียมงบประมาณ วัสดุ สิ่งสนับสนุน สำหรับกิจกรรมการสอบสวนและควบคุมโรคในผู้ป่วย และในชุมชน เช่น ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ยานพาหนะ อุปกรณ์ในการป้องกันตนเองขณะปฏิบัติงาน ยารักษา และชุดตรวจคัดกรอง ฯลฯ

II. ด้านการเฝ้าระวังสอบสวนโรค

- เฝ้าระวังการป่วยด้วยโรคปอดบวมและไข้หวัดใหญ่อย่างเต็มที่ โดยผู้ป่วยทุกรายที่สงสัยว่ามีการปอดบวม หรือไข้หวัดใหญ่ ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล ขอให้ซักถามประวัติ
 - การอาศัยอยู่ในบ้าน หรือ หมู่บ้านที่มีสัตว์ปีกที่ป่วย/ตายในรอบ 2 สัปดาห์
 - การสัมผัสโดยตรงกับสัตว์ที่ป่วยหรือตาย ในรอบหนึ่งสัปดาห์
 - การสัมผัสกับผู้ป่วยปอดบวมรายอื่น ในรอบหนึ่งสัปดาห์

หากมีประวัติดังกล่าว ให้รายงานและมีการสอบสวนโรค และควบคุมโรคในชุมชนทันที โดยไม่ต้องรอผลทางห้องปฏิบัติการ และให้การรักษาตามแนวทางที่กระทรวงกำหนดไว้

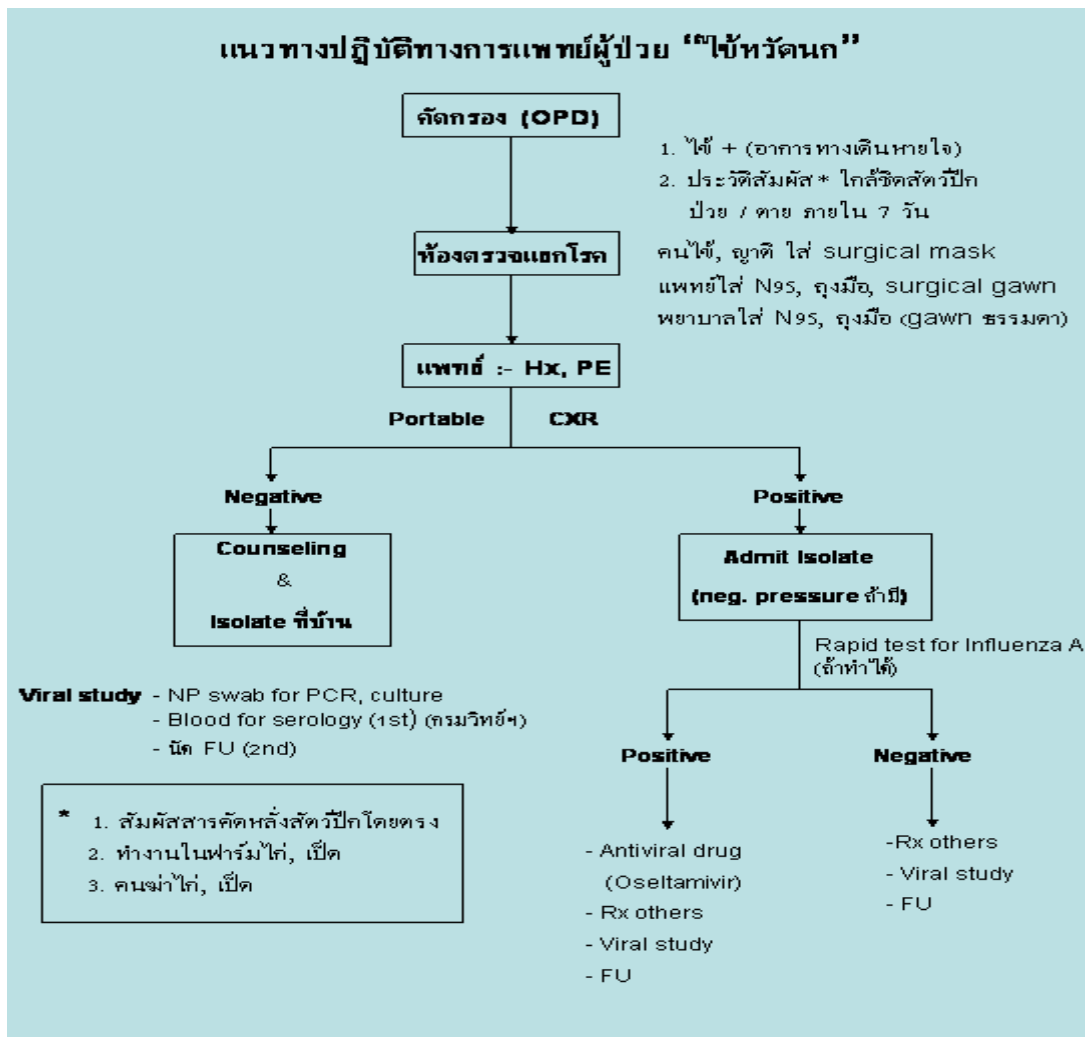
2. ผู้ป่วยที่เสียชีวิตจากปอดบวมทุกราย ให้ส่งตรวจหาการติดเชื้อไข้วัดคน
3. เมื่อมีผู้ป่วยสงสัย ให้มีการสอบสวนโรคและควบคุมโรคในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย
 - ตรวจสอบและประสานองค์กรทั้งรัฐและเอกชนว่า มีการตายของสัตว์ปีกมากน้อยเพียงใด
 - มีผู้ป่วยรายอื่น ๆ ที่ชวนให้สงสัยว่าเป็นไข้หวัดนก แต่ยังไม่ได้ไปรับการรักษามาก หรือไม่
 - ติดตามสมาชิกที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาไว้ทุกคน ทุกวันอย่างน้อย 7 วัน นับจากวันที่อยู่ร่วมกับผู้ป่วยวันสุดท้าย หากมีอาการไข้ให้รีบตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุ และรายงานสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต กรมควบคุมโรคทราบ เพื่อตรวจสอบว่ามีการแพร่ระบาดจากคนสู่คนหรือไม่
4. เก็บสิ่งส่งตรวจจากผู้ป่วย เพื่อตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ ประกอบด้วย
 - 1) Nasopharyngeal aspiration, nasopharyngeal swab, nasal swab หรือ throat swab ใส่ไว้ใน viral transport media นำส่งในกระติกน้ำแข็งที่มีน้ำแข็ง หรือ ice pack เพื่อรักษาอุณหภูมิให้ได้ 2-4 องศาเซลเซียส และให้ส่งถึงห้องปฏิบัติการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ภายใน 48 ชั่วโมง
 - 2) Clotted Blood 5 มิลลิตร (cc.) เก็บ 2 ครั้ง ครั้งแรกเก็บเมื่อพบผู้ป่วย ครั้งที่สองเก็บห่างจากครั้งแรกอย่างน้อย 14 วันขึ้นไป
 - 3) ระบุหมายเลขโทรสารและโทรศัพท์ของแพทย์ผู้ดูแล เพื่อทางกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จะได้แจ้งผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการให้ทราบ
 - 4) โรงพยาบาลและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สามารถขอรับการสนับสนุน viral transport media ได้จากศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
 - 5) หากมีข้อสงสัยให้สอบถามได้ที่ ศูนย์ประสานงานการตรวจวิเคราะห์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ หมายเลขโทรศัพท์ 0-2951-0000
5. ในพื้นที่ซึ่งมีการยืนยันว่ามีกระบาดของไข้หวัดนก ให้มีการสำรวจและสรุปสถานการณ์ผู้ป่วยปอดบวมที่เข้าข่ายไข้หวัดนกรายใหม่ทุกวันในพื้นที่ พร้อมผลการรักษาให้สำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต ซึ่งสำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค จะตรวจสอบกับผลทางห้องปฏิบัติการ และสรุปสถานการณ์ในภาพรวมเสนอผู้บริหารต่อไป อนึ่งหากมีการป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ที่ผิดปกติ ก็ขอให้รายงานให้ทราบด้วย

III. ด้านสุขศึกษา

1. ให้ความรู้กับประชาชนทุกหมู่บ้าน ในเรื่องการติดต่อของโรค โดยในระยะนี้หากมีการป่วยการตายของไก่หรือสัตว์ปีกอื่น ๆ ในจำนวนผิดปกติ ให้ถือเสมือนหนึ่งว่า สัตว์เหล่านั้นตายจากโรคไข้หวัดนก โดยไม่จำเป็นต้องรอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และห้ามมิให้ชาวบ้านไปสัมผัสตลอดจนจับสัตว์ปีกในฝูงนั้น มาชำแหละเป็นอาหาร โดยเฉพาะเด็กวัยเรียนหรือก่อนวัยเรียน นับเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องย้ำเตือนเป็นพิเศษ
2. ในกรณีที่ต้องสัมผัสกับสัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้ หรือ ต้องเกี่ยวข้องกับการทำลายสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย ให้มีการป้องกันตนเองด้วยการใส่หน้ากากอนามัย สวมถุงมือ สวมแว่น ที่สามารถป้องกันมิให้ของเหลวจากสัตว์กระเด็นเข้าตา ใส่เสื้อผ้าปิดชิด ล้างมือให้บ่อย อาบน้ำหลังเสร็จภารกิจ และไม่ใช้มือที่ไม่ได้ล้างมาแตะจมูกหรือมาเปื้อนใบหน้า
3. ชาวบ้านที่มีประวัติสัมผัสโดยตรงกับสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายหรือสงสัยว่าป่วย โดยเฉพาะผู้ที่ต้องทำหน้าที่ฆ่าหรือชำแหละสัตว์ปีก หากมีไข้เกิดขึ้นภายในสิบวันหลังสัมผัส แนะนำให้รีบไปพบแพทย์โดยเร็ว
4. ขอให้ประชาชนอย่าได้นำสัตว์ที่ป่วย หรือ สงสัยว่าติดเชื้อมาชำแหละเพื่อปรุงเป็นอาหาร เนื่องจากขั้นตอนการปรุงอาหารอาจทำให้ผู้ชำแหละติดเชื้อได้
5. ให้ผู้ปกครองเด็กในพื้นที่ที่มีการระบาด กำกับดูแลไม่ให้เด็กเล่นดินทรายที่ปนเปื้อนมูลสัตว์หรือเล่นในบริเวณที่มีการชำแหละสัตว์ และดูแลให้เด็กล้างมือทุกครั้งหลังการเล่นบนพื้นที่อาจมีเชื้อโรค

IV. ด้านการรักษาพยาบาลผู้ป่วยในโรงพยาบาล

1. ให้มีการแยกผู้ป่วยที่สงสัยใช้หัตถ์นก และใช้มาตรการป้องกันการติดเชื้อ ที่กรมการแพทย์เสนอไว้ที่เว็บไซต์ของกรมการแพทย์ http://www.dms.moph.go.th/avian_influenza_a/h5n1/h5n1.html
2. พิจารณาให้ยาต้านไวรัสตามแนวทางที่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ใน ดังรูป

V. การควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนกในกลุ่มผู้กำจัดสัตว์ป่วย

1. มีการให้คำแนะนำวิธีการป้องกันตนเองแก่ ผู้ฆ่าทำลายสัตว์ที่สงสัยติดเชื้อก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง
2. ขณะปฏิบัติงานต้องใช้เครื่องป้องกันการติดเชื้อให้ได้มาตรฐาน คือ
 - สวมใส่เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว และผ้ากันเปื้อนพลาสติก
 - สวมหมวกคลุมผม ถุงมือยาง แวนตา หน้ากากอนามัยปิดจมูกและปาก และรองเท้าบูท
 - เวลาในการปฏิบัติงานไม่ควรติดต่อกันนานกว่า 3 ชั่วโมง หากไม่สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จภายใน 3 ชั่วโมง ควรมีการพักเพื่อให้ชำระร่างกายและล้างมือ
 - หลังจากปฏิบัติงานควรล้างมือ ทำความสะอาดร่างกายและควรเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่ทุกครั้ง
 - ควรทำลายฆ่าเชื้อโรคในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ รวมทั้งเครื่องแต่งกาย รองเท้า ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น คลอรีน หรือโซเดียมไฮโปคลอไรต์
 - หากมีไข้หรือมีอาการผิดปกติของระบบทางเดินหายใจ ให้รีบไปพบแพทย์และแจ้งประวัติการสัมผัสสัตว์ให้เจ้าหน้าที่ทราบ
3. จัดทำรายชื่อ และติดตามอาการป่วยของผู้ฆ่าทำลายสัตว์ที่สงสัยติดเชื้ออย่างน้อย 7 วัน

